

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok — 4 koruny — hal.
 Na pol roka — 2 — —
 Na štvrt' roka — 1 — —
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Majiteľ a vydavateľ:
JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 71. stán.
 Sem sa majú posilať predplatky, taktiež dopisy do novin,
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

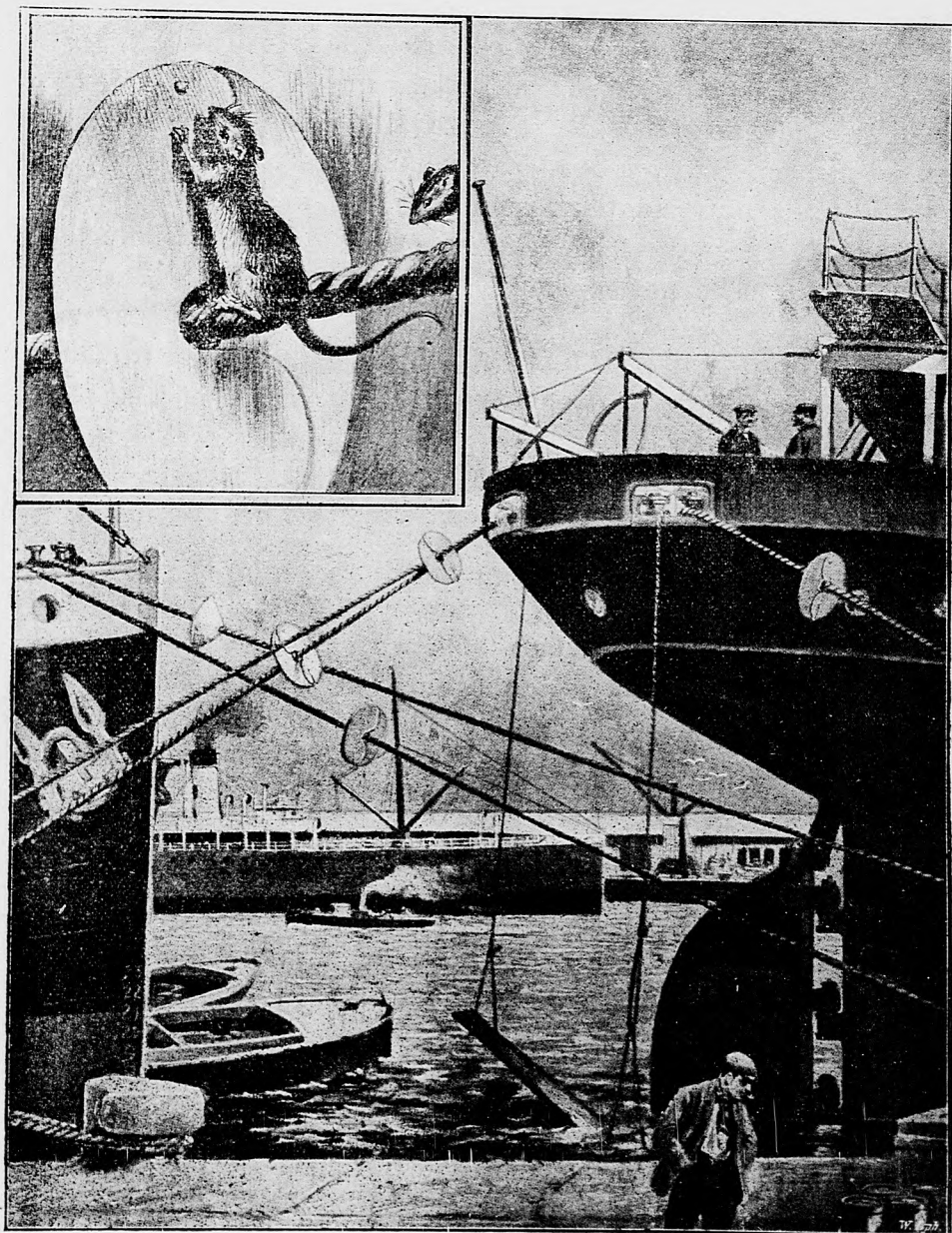
Triedna lutria.

Naši starší ľudia zaiste nezabudli ešte na malú štátnu lutriu. Mnohí veď považovali ju za jedinký spôsob ľahkého sbohatnutia. Nejedna sestrička dľa toho čo sa jej snívalo, i posledný krajiar posadila do lutrie v tej nádeji, že jej vytiahnu «terno» a ona vždy kúpať sa bude v peňazoch. Medzi staršími pánmi bolo tiež dosť takých, ktorí neznašli inej passie ako jednotajne klásť do lutrie. U mnohých našiel sa neraz plný stolík zelených «rescontov». Ľudia skoro každého stavu boli vždy v tej nádeji, že keď na isté numerá posadia, musia vyhrať, všetko uverili, len to nechceli veriť, že nevyhrajú nič.

Čím viac ale utratil ľud pri malej lutrii, tým viac vyhral pri nej štát, bo malá lutria bola štátna ustanovená, založená ku zdieraniu ľudu.

Malá lutria konečne zanikla v Uhorsku. Liberálne zákonodarstvo ale miesto zaniknutej malej lutrie uviedlo do života takrečenú *triednu lutriu*. S touto aj ideme sa zaoberať ku výstrahe pospo-

litého ľudu. Sotva že zákonodarstvo vyslovilo založenie triednej lutrie, tehdajšia liberálna vláda hneď ju dala do árendy istej účastinárskej spoločnosti, ktorá za to dovolenie, že ľud slobodne

Ako sa brania na morských lodiach proti potkanom.

zdierať a vyžierať môže, štátu platí každý rok vyše dvoch millionov korún árendy. Účinkovanie tejto spoločnosti najlepšej označuje tá okolnosť, že ažpráve celý jej kapitál obnaša len tri milióny 600.000 korún, lanajšieho roku čistého osohu docielila predsa jedon million 229.200 korún.

Z tohoto vidno, s ak hroznými procentami pracujú títo ľudia.

Kto toto číta, s oprávneným pohoršením musí sa pýtať, ako môže štát trpeť takéto vyžieranie ľudu? Nuž jestvujú v Uhorsku účastinárske spoločnosti, ktorým všetko je dovolené najmä keď majú takých protektorov, ako je finančný minister Ladislav Lukács. Veď pôvodcom a otcom tejto triednej lutrie je vlastne sám Ladislav Lukács; od roku 1898. on bol jej «präsidentom», rozumie sa s veľmi veľkým platom.

Finančný minister pán Ladislav Lukács ozaj aj celkom patrí do účastinárskej spoločnosti triednej lutrie, bo ona pozostáva zväčša len zo samých židov, a on, ako známo, celkom je nasiaknutý židovským duchom, čo už i z toho dá sa zatvarať, že jeho terajšia polovička, druhá alebo neviem kolká žena, je tiež židovkou.

Triedna lutria pracuje s hroznou reklamon, lóze, zreby odporúča a ponúka obecnstvu po celej krajine. Lóze, zreby triednej lutrie ponúkajú ľudu agenti, trafikanti po mestách, mestečkách a dedinách. Mnohí aj dajú sa naviesť v tej nádeji, že keď už každý lóz vyhrať musí, istotne vyhrajú aj oni, preto aj neustále kupujú celé alebo čiastočne ponúkané im lóze, až sa im konečne oči otvoria a nahliadnu, že ich fažko a mozolne vyrobené haliere za celkom bezcenné papierky sypú do vreciek nenasýtených židov. Aby aj naši čitatelia presvedčili sa o tom, komu prípadne posielajú peňaze za zreby triednej lutrie, v nasledujúcom podávame mena správy tej účastinárskej spoločnosti. Sú to: Filip Hazai, pomadžarčený pokrevný ministra honvédstva Samuela Hazaiho, Alfred Herrenschildt, Móric Kohn, Adolf Schönfeld, Samuel Herman, Bertram Schwarzschild, Armin Stein, Samuel Serényi atď.

Títo ľudia nekupujú žiadne zreby, pri triednej lutrii ale istotne jedine oni vyhrávajú.

Odpredaj lózov, zrebov triednej lutrie prevzaly jednotlivé peňažné ústavy, banky. Medzi týmito väčšie sú:

Hecht. Správu tejto banky tvoria: Leo Mátra, dr. Izidor Spitzer, Julius Mandl, Zigmund Hecht, Móric Hecht, Samuel Vág a Samson Weisz.

Uhorský bankový spolok. V správe tohoto spolku sú: Henrik Kern, Ludvik Singer, Ignác Heinrich, Herman Glück, Herman Schlesinger, Pinkas Weingoldner.

Bogdány. Správcovia sú: Max Ittner, James Katzenstein, Jozef Ullmann a Benjamin Lienenfeld.

Dörge. Správu tvoria: Fridrich Dörge, Hugo Wolf, Alexander Krausz, Móric Wolf.

Kiss. Táto banka zreby odporúča pod heslom: «Kiss szerencsése nagy», čo tolko znamená, že šťastie Kissa je veľké, ažpráve meno Kiss v správe banky ani nepredchádza, bo správcovia jej sú: Benjamin Gerber, Anton Gerber, Aron Max,

Török. Toto meno prijali tiež len k vábeniu ľudu, bo ono v správe nepredchádza. Správcovia banky totiž sú: Matias Stein, Ernszt Mayer Hugo Stux, Adolf Schwarz, Filip Kohn, Moric Stein a Leopold Schwalm. Ostatné banky, ktoré zreby triednej lutrie predávajú, ako Benkö a Gaedike, tiež priam tak vyzierajú.

O čom svedčia tieto mena a výšudané čísla? Ponajprv o tom, že triedna lutria je veľmi dobrý gšeft, bo od 3 millionov kapitálu donáša 1 million osohu.

Podruhé svedčia o tom, že z tohoto výnosného gšeftu bohatne mnoho ľudí a títo ľudia sú židia.

Potretie svedčia o tom, že kresťania, ktorí kupujú zreby triednej lutrie, prispievajú k tomu, aby ešte viacej bohatli kapitalisti židovskí.

Poštvrté svedčia o tom, že liberálna vláda Uhorska všemožne podporuje židovstvo, aby zdieralo ľud ešte aj odpredajom zrebov triednej lutrie.

Na otázku, čo má byť prísnu úlohou štátu, na čo je vlastne štát, znalci práv celého sveta odpovedajú nasledovne: štát je na to, aby podporoval hmotný blahobyť občanov.

V uhorsku ale židovsko-liberálny smer túto definíciu bohužial už dávno zavrhol. Te-

rajší liberálni štátnici držia sa u nás tej zásady, že štát povinný je v prvom rade podporovať z Galície dovandrovaných židov.

Za práva katolíkov.

Obrana Marianských Kongregácií.

Slobodných murárov a židov odvážlivé vystupovanie v krajinskom sneme proti katolíckym ustanovizňam a medzi týmito zvlášte proti kongregáciám marianským, oprávnené pohoršenie vzbudilo po celom svete katolíckom. Zvláštnou povďačnosťou preto zaviazané je obecnstvo katolíckeho Uhorska ku tým mužom, ktorí zriedkavou dnes odhodlanosťou a bohatou zásobou vedomostí, zmužile brania práva katolíkov v sneme krajinskom. Medzi týmito už od veľa rokov vyniká vyslanec kresťanskej ľudovej strany pápežský praelát Ján *Molnár*.

V reči jeho, ktorú v krajinskom sneme povedal k obrane marianských kongregácií proti slobodným murárom a židom, vyzdvihol a dokázal, že kongregácie marianské sú po celom katolíckom svete rozšírené, jedna od druhej neodvislé, celkom autonómne, estetické, alebo náboženské korporácie, ktoré cirkevnou vrchnosťou vymenovaní predsedovia samostatne spravujú a hlavnej v Ríme sídliacej kongregácii oznámené sú len ohľadom plnomocných odpustkov pre ich členov. V Ríme alebo kdekoľvek inde bývajúcí jezuiti, ktorých židia a slobodní murári tolko spomínajú, o mnoho menší vplyv majú na tieto kongregácie ako vo Švajciarsku jestvujúca slobodnomurárska internacionálna kancelária na uhorské lóže slobodných murárov. (Tak je! z ľavej strany.) V päťčlenovom dozorujúcom výbore tej internacionálnej kancelárie nachodí sa aj budapeštianska symbolická veľká lóža. (Tak je! z ľavej strany.) Tej internacionálnej kancelárie slobodnomurárskej, náčelník menom Quartier la Tente pred niekoľko týždňami bol aj v Budapešti na jubilárnych slávnostiach symbolickej veľkej lóže, z tej príležitosti držal aj prednášku a slobodnomurárske noviny menom «Kelet» uverejnili jeho podobizňu (ukazuje ju) s týmito slovami (číta): K pozdvihnutiu jubilárneho valného shromaždenia našej symbolickej veľkej lóže, veľni prispela a

zriedkavej významnosti dodala mu prítomnosť nášeho brata Quartier la Tente, velmajstra švajcarskej veľkej lóže «Alpina» a náčelníka internacionálnej kancelárie slobodnomurárskej, zvláštneho povšimnutia ale zaslúži prednáška, ktorú milý hosť náš držal o slobodnomurárstve celého sveta.

Naši slobodní murári — pokračoval v jeho reči pápežský praelát Ján Molnár — ešte ani s týmto neni sú spokojní, lež dychtia a tužia po takej osobnosti, ktorá by v slobodnomurárskom duchu panovala mala nad celým svetom a dľa záhubných zásad slobodného murárstva spravovať mala celý svet, veď *Eduard Payr*, tajomník budapeštianskej symbolickej veľkej lóže nasledovne píše o tom v novinách Kelet (číta): «Či sa vám nerozdúvajú ňadrá, milí bratia moji keď hladíte do budúcnosti? Nuž a keby ste ešte i ďalej rozhladeť sa mohli! Pred očami mojho ducha otvára sa slobodnomurárske nebe a keď pozrem do toho skvele ožiareného slobodnomurárskeho neba, v najkrajnejšej výsosti spatrujem trónovať z výšin očakávané, sjednoteného vodcovstva, posledné fórum neomylného slobodnomurárskeho pápeža. (Hlučný smiech z ľavej.) Vznesenosť je jeho plášť a bratia slobodnomurárski celého površia zemského šlačia na jeho rozkazy a prevádzajú jeho plány, ponevác ich hýbu drótove nite, jejichž konce nachodia sa v jeho rukách.» (Smiech z ľavej strany a v prostriedku.)

Nuž a vy ctení páni slobodní murári — pokračoval v reči pápežský praelát, krajinský vyslanec Ján Molnár — ktorí tak veľmi a úpenlive žiadate si slobodnomurárskeho pápeža, ktorý by panoval na celým svetom, vy, ktorých ako to sami uznávate, z cudzozemska trhajú na «drótovej niti», vy opovažujete sa proti nám zdvíhať tú obžalobu, že naše kongregácie marianské z cudzozemska dostávajú spoločnosti záhubné a kto vie aké nebezpečné smery? Kto má kus masla na hlave, ten nech sa neopovažuje na slnko a nech nehádza kamením kto sa nachodí v sklenníku. (Hlučné schvalovanie z ľavic kresťanskej ľudovej strany.)

Vyslanec Edmund Váradí hlavný slobodný murár ešte jednu obžalobu zdvíha proti nám, asice že v gymnáziach vo Veľkom Váradine a Satmárnémeti študujúcu mládež takrečeno pri-

nútili k tomu, aby složila antimodernickú prísahu a to vraj, ako on povedá, svedčí o tom, ak ďaleko vede konfesionálna výchova.

Nech mi je dovoleno nepodvratne a s neodskripiteľnou istotou vysloviť sa v tom smysle, že pán vyslanec Váradi aj v tomto ohlade veľmi zle je informovaný, bo ani vo Veľkom Várade, ani v Satmárnémeti ani nikde inde mládež nesložila antimodernickú prísahu.

Čo je ale vlastne tá antimodernická prísaha? Je to jedna formula nášho kresťansko-katolíckeho náboženstva, konfessia, vyznanie našej kresťansko-katolíckej viery a aby toto vyznanie bár kto a bár kde složil, to nemôže zakázať ani krajinský vyslanec pán Váradi a ani sám pán minister. Alebo snáď tak ďaleko to už dovedli katolíci v Uhorsku, že potrebovať smejú len také modlitebné knižky, ktoré prešli cez cenzuru slobodných murárov a na ktoré v slobodnomurárskych lóžach napíšu imprimatur? Alebo snáď my katolíci už len vtedy smieme složiť vyznanie našej viery, keď nám to dovoľia páni slobodní murári? Hands off! privolávame preto slobodným murárom celej krajiny; hands off, hore ruky! Nemyslíte si, že sa vám už narodil ten slobodnomurársky pápež, ktorý panuje nad celým svetom, nemyslíte si, že ste si už podmanili celý svet a že my katolíci musíme sa vám klaňať; my sa vás neľakáme a presvedčený som o tom — ako o tom svedectvo vydal — že nezľakne sa vás ani pán minister náboženstva a výučby. (Tak je! z prostriedka.)

Ctená snemovňa! Z tohoto každý vidí ak hnusne, nespravodlivo a falošne napádajú naše kongregácie marianske slobodní murári! (Hnutie. Hlučné schvalovanie a potlesk z prostriedka.)

Politické prenasledovanie kňazov čacanského okresu.

Súdobné pojednávanie v Trenčíne. — Zahanbení liberáli.

V pokračovaní hlavného pojednávania pravoty proti obžalovaným kňazom čacanského okresu ako ďalší svedok predstavený bol Štefan Slovák, organista-učiteľ starobystrický.

Predseda: Slyšal ste vy, že by pán farár a kaplán pred voľbou lebo pod voľbou z kaza-

telnice boli vyzvali ľud, na ktorú stranu majú hlasovať?

— To som nikdy neslyšal.

— Po kázni nečinili takéto vyzvanie?

— Nie.

— Chodili farár a kaplán z domu do domu kortešovať?

— Ja som nechodil vždy s nimi, teda to neviem.

— Vy ste chodil kortešovať?

— Áno; ja som navštívil voličov, aby som ich získal ľudovej strane alebo ich posilnil v stálosti a vernosti za ľudovú stranu.

— Pri takýchto návštevách čo prišlo medzi vami do reči?

— Voľba; výhlady stránok na víťazstvo, program strany liberálnej, ktorý ľudu není prajný a strany ľudovej, ktorá už mnoho vykonala ra malých ľudí a stav roľnícky a robotnícky vždy bráni a zastáva.

— O náboženstve nebola reč? Nevravili ľudia, že sa boja o svoju vieru?

— To som neslyšal.

— Neslyšal ste o tom, že u nás tak bude jako vo Francúzsku?

— Nie.

— Brestyenského ste slyšal rečniť?

— Nie.

— Kandidát čo vyprával o školách, o výchove?

— Nepamätám sa.

— *Král. fiškus:* Od ktorého času ste vy v Starej Bystrici?

— Od roku 1907-ho.

— Pri voľbe učiteľa má daaké právo predseda školskej stolice?

— Áno.

— Pri odstránení učiteľa má farár slovo?

— Áno, ale odstránenie učiteľa stať sa môže len cestou disciplinárnou, skrze pána biskupa a ministerstvo výučby.

— Vy ste usilovne kortešoval; prečo teda neviete o čom rečnil Brestyenzsky?

— Počas ľudového shromaždenia mal som ja v našej politickej akcii inú povinnosť, preto som nebol prítomný pri reči Brestyenzskyho.

Predseda: Je vám podnotár Schimek priateľom a chodieval na chorus?

— Pred dvoma rokami ešte asi dva-tri razy

bol tam, od toho času som ho nevidel. (Toto židáčisko teda predsa len ku tým mechom chodilo, ktoré sú na boku, kam organista nevidí. Red.)

Fiškus: Pre volebné karôtky chodil ste z domu do domu?

— Áno, chodili sme upomínať voličov, aby si prišli na obecný dom odobrať tieto karôtky, bo voličia o tomto známosti nemali. (Jako že to bolo teda ohláseno a vyububnovano keď voličia o tom známosti nemali? Red.)

Fiškus: Čo je vašou povinnosťou pri kolade?

— Spievam.

— Chodievala sa ku každému bez volania na koladu?

— Áno, o ktorom ale je známo, že koladu vďačne neprijme, ten sa obejde a vynechá.

— Ku Hančinovi a Hančinskému prečo ste neišli s koladou?

— Bo sa ktorýsi z nich vyhráždal pánu farárovi, že dvere s nimi vyvalí, keď mu s koladou prinde. (To je pekná prašivá ovca medzi veriacimi ovečkami, ktorá takto chce uctiť svojho pastiera. Takto vyzerá tá liberálna zdvorilosť a úcta u liberálneho sedliaka. Red.) Pán farár si len nedá takúto haňbu vykonať a preto tam s koladou ani neišiel.

Fiškus: Pred voľbou nedostal ste vy urlaub?

— Nie.

— Kedy sa vyučovanie v škole dokonalo?

— Tridsiateho mája; dľa zákona.

Obranca Gyuriss: Boly v Starej Bystrici Tománkove slovenské plakáty?

— Áno.

— Rozdávali tieto plakáty ľudia z úradu, boženníci?

— Ano, rozdávali. Jedon z týchto plakátov obranca odovzdal súdnej stolici a na tom búri sa proti kňazom čacanského okresu, svoláva sa ľud na shromaždenie Tománkovo a nadáva sa kňazom pre svätokupectvo, pre zradenie Krista a iné podobné blúzniny.

Súdna stolica s hrúzou slyšala poburujúci obsah tohoto slovenského plakátu a pripojila ho ku aktám súdu. A kráľovský fiškus predsa na strane ľudovej hľada búrenie; tam do tej liberálno-Tománkovo-židovskej kuchyne mal nos svoj strčiť, tam by bol všeličo zaňuchal, keď

by bol chcel, U zákony zachovávajúcich, pokojných ľudákov darmo a márne hľadal búrenie.

Obranca: Bolo počas celých volebných pohybov oduševnenie za ľudovú stranu alebo bola pobúrená, nebezpečná nálada u ľudu?

— Všetok ľud bol nadmieru oduševnený za ľudovú stranu, ku ľudovému kandidátovi sa všetko s radosťou a láskou vinulo, každý zo srdca žiadal víťazstvo ľudovej strany.

— Nebezpečenstvo, bitka nebola?

— Nie; toho sa ani nebolo treba obávať.

— Liberáli mohli volno a slobodno chodiť?

— Áno, mohli chodiť, aj slobodno chodili kade chceli, žiadon ich ničím neohrožoval.

— Hančin je chorý človek?

— Áno, má mrcha nemoc.

— Pije?

— Áno.

— Máte o tom známost, že sa rychtár Hančin surovo a grobiansky choval proti pánu farárovi?

— Áno, o tom mám známost, bo som tam bol prítomný.

Predseda súdnej stolice poznamená, že on sám slyšal grobianstva Hančina.

Fiškus: Čo teda povedal grobianskeho rychtár Hančin?

— Ponajprv zakričal: Somári; potom ale pánu farárovi hrešil mater.

Predseda znovu poznamenal, že o tom prípade má osobnú známost, bo tam prítomný bol pri segregácii urbarskej jako zástupca súdu.

Obranca: Z tohoto chovania sa Hancsina proti pánu farárovi môže sa to uzatvárať, že pána farára nenávidí?

— Áno.

— Napomínáva pán farár Hancsina, aby nekorheľoval a nekántril svoju rodinu?

— Áno.

Fiškus: Neni Hančin vôbec grobianom ku každému, neni to snáď jeho nátura?

— Nie, to neni jeho nátura, lebo proti iným ľuďom sa tak grobiansky nechová, len proti pánu farárovi.

— Mal ste vy počas volby učiteľský diplom?

— Áno.

Obranca Neumann: Kto boli liberálni kor-teši?

— Glasel, Zlattner, Schimek, Kohn, Imerblum, Tausinger, Schlesinger, Singhoffer

— Mala liberálna strana aj kresťana za korteša?

— Okrem rychtára nemala kresťanského korteša.

(Pán kráľovský fiškus predsa musí mať krátky rozum, keď toto vidí a nevie pochopiť, prečo ľud nazval liberálnu stranu stranou židovskou. Red.)

Predseda: Notár Stensz tiež kortešoval?

— Ja neviem či kortešoval, ale chodil z domu do domu po voličoch aj pred nami aj za nami, keď sme my našich ľudí navštevovali.

Fiškus: Mal ste vy po domoch aj rozhovor so ženami a nevyprával ste ženám o náboženských otázkach?

— Nie.

— Chodili tam aj ľudia od svetskej vrchnosti?

— Áno, hlavného služneho Cselku som videl chodiť.

— Nebola tá mienka rozšírená medzi ľudom, že sa teraz prísnejšej pokutuje jako inokedy?

Na toto svedok nič neodpovedal. (Pane fiškus, to nebola len mienka, ale smútna skutočnosť, že sa pokutovalo vespustsveta pre každú daromnicu a to len ľudáci museli treščať. Mnohých pokutovali, že nemali pánty na oblokoch. A to sa menuje život v právnom štáte. Red.)

Fiškus: Boli v Starej Bystrici pohraniční policajti?

— Boli aj v kostole, tam ale boli preoblečení, neskôr som ich poznal že sú to pohraniční policajti.

Nasledoval za tým Martin *Budoss*, gazda starobystrický. Je to človek vážny, rozumný, každé slovo ktoré vysloví rozváži a preto svedectvo jeho činilo hlboký dojem. Štarobystrickí liberantskí sedliaci by si príklad mohl brať z neho.

Predseda: Chodievate do kostola?

— Každú nedeľu a sviatok cez celý rok, z kresťanskej povinnosti idem do chrámu božieho, stále miesto mám pri kazateľnici; pilno slyším slovo božie, bo preto tam idem.

— Farár a kaplán nevyzvali ľud a voličov v kostole, na ktorú stranu majú pristáť?

— Nie, to sa nikdy nestalo a ja by som predsa o tom vedel, bo cez celý rok ani jednej kázne nezameškám.

— Ani na božie narodenie nevyprával pán farár takéto veci v kostole?

— Ani vtedy také nevyprával.

Fiškus: Teda sa vy tak dobre viete rozpačovať čo sa pred jedným rokom v kostole kázalo?

— Áno, rozpačujem sa, bo mám pamäť zdravú, mám aj evanjéliovú knihu, tú čítavam a tá mi pamäť napomáha, bo naši páni duchovní každú nedeľu prečítajú nám nedeľné evanjélium a z toho herú aj predmet svojho kázania.

— Rychtár Hancsin svedčí, že on slyšal tie žalované veci od pána farára v kostole a vy ste to neslyšal?

— Rychtár Hancsin len na chorus chodieval a tam sa nedá dobre počuť čo kňaz na kazateľnici hovorí, ja ale sedávam celkom blízko kazateľnice a všetko slyším.

Obranca Gyuriss: Na programnej reči dávali ľudom tlačene karôtky?

— Áno.

— Čítali ľudia tieto karôtky?

— Áno.

— A čo na nich stálo?

— Poučenie o volebných zákonoch, že neslobodno za hlasy peniaze dávať ani prijáť, že aj toho budú trestať, ktorý dáva, aj toho, ktorý prijíma; ďalej že so sviatosťami tiež neslobodno kortešovať.

— Bolo tam poučenie aj o tom, že úradníci a kňazia jaké veci nesmú pri voľbe konať?

— Ja nemôžem zato, že to úradníci nechceli zachovávať.

— Čítate vy aj noviny?

— Áno, čítam; a rád čítavam kresťansko-ludové poučné noviny, Kresťana, spisy Katolíckej Ludovej Jednoty a podobné.

(Pokračovanie nasleduje.)

Bráňme si liberalizmus.

Od tohoto výkriku ozývajú sa hory doly. Slobodní murári a židáci majú strach o liberalizmus, preto volajú o pomoc. Nelúbi sa im, že vláda nezačína taký boj proti katolíctvu,

aký viedol proti nemu nebohý Bánffy. To bola doba pre nepriateľov cirkvi. Civilné matriky, civilný sobáš a zákon o beznábožensve! Bánffy bol liberál, vravia slobodní murári, ten veru naučil klerikálov. Ten by nebol dovolil ani Katolícku Jednotu, ani mariánske kongregácie. Takto lamentujú nepriatelia katolíctva. Či sú ale pravdivé tieto žaloby? Či ozaj tak zle sa vede liberálom v Uhorsku? Či ozaj sa zmohli natoľko tí nenávidení klerikáli, že kroz nich nemôžu obstáť slobodní murári a židáci?

Čoby! Je to len prázdny krik. Volanie na poplach. Veď keď porovnáme rozpoloženie liberálov a klerikálov, zaraz uvidíme, že nemajú príčiny zvlášte židáci ku žalobám, Oni sú na vláde. Oni zastupujú všetky úrady. Oni vládnu kapitálom. Oni prevádzajú volby. Oni vynášajú zákony. Teda kde je tá nadvláda klerikálov? To ich hádam bolí, že katolíci majú sopár smelých a hrdinských zástupcov v krajinskom dome?

Pravda že sa im to nepáči! To ich omýna. Ako by to ináč vyzeralo, keby tam nebolo *Rakovszkyho, Huszára, Molnára, Hallera...* Vtedy by bolo liberálom sveta žiť! Nemal by kto brániť klerikálov a vtedy aj Héderváry by bol smelší. Včul ale ani nekrkne, keď klerikáli napádajú slobodných murárov a ich druhov kazárov.

«Aký je to liberalizmus — povedajú oni — keď v krajinskom dome o inom sa nereční len o židoch a slobodných murároch a o mariánskych kongregáciach? Či by to bol Bánffy dovolil?» — pýtajú sa oni.

Veru nie! — odpovedáme my. Bože zachovaj, aby bol Bánffy až do včul býval ministerpredsedom. Vláda židovstva natoľko by bola porástla, že by nám «klerikálom» (katolíkom) nebolo k vydržaniu. Kde že by boly naše školy, naše cirkevné majetky, naše katolícke spolky? O Jednote Katolíckeho Ľudu ani chýru by nebolo. Kresťanská ľudová strana dávno by bola zanikla atď.

Toto chcú liberáli, ktorí vykrikujú «bráňme si liberalizmus». Čo tak treba rozumieť: «Bíme, tlčme prenasledujeme, potláčame katolíkov, klerikálov.»

Je to už márnny krik. Od neho neporúčajú sa múry Jericha. Katolíci nie sú viac tí, čo boli

volakedy. My sme natoľko silní a mocní, že sa nelakáme kriku židov a slobodných murárov, lež klepeme im na prsty, keď shabať chcú naše práva, naše školy, naše fundácie... Už aj katolíci sú upovedomelí.

Toto škre kazárov. No len kričte, prídu ešte aj planšie časy na vás. Len si vy bráňte váš liberalizmus, ktorý je iba váš, my ale si obránime náš katolicizmus, na ktorý vy vystierate vaše dlapy.

O. H.

To i to.

Je to hrozná bezočivosť, akú dovolujú si u nás jednotliví židáci a slobodní murári. Nenie im dosť, že s civilnými sobášmi a so štátnymi matrikami potupili katolíctvo. Neuspokoja sa s tým, že jednostajne napádajú, pomlúvajú a osočujú katolícku cirkev. Ani to im nenie dosť, že z university vyhodili kríž. Ani to nekrotí ich besnotu, že v posmech majú sviatky a obrady katolíkov a že z plného hrdla vykrikujú: «Von s náboženstvom zo škôl! Zhabať treba cirkevné majetky!»

Nedajú pokoja, kým by cirkev katolícku docela neznivočili. Najnovšie zadrapi sa do mariánskych kongregácii, tieto by radi roztrepať a zabrániť, lebo že vraj sú ony pre štát nebezpečné a kazia mravy školskej mládeže. Všetci slobodní murári spojili sa proti mariánskym kongregáciám a naliehajú na ministra výučby, aby zaviedol vyšetrovanie proti mariánskym kongregáciám.

Či to neni opovážlivosť? Či nápady tieto nepoburujú našu krv? Či každý katolík nemá sa obrátiť proti slobodným murárom? Oni shromažďujú sa v tajných lóžach. Majú tajné znaky. Potajomne kujú svoje plány, ktoré nie sú ani vlastenecké ani dobročinné a predsa oni žiadajú smrť mariánskym kongregáciám, ktoré nikomu neublížujú a ktoré medzi našimi dietkan pestujú iba ducha katolíckeho. Či aj to je hriech? Či nenie pre štát a pre študujúcu mládež prospešnejšie, keď vyriastie v nábožnom duchu, keď hlbí v sebe cit mravný, keď zachráni čistotu tela a duše svojej, keď sa zrečie súbojov a keď nevstúpi za členov do takých tajných spolkov, aké sú slobodnomurárske lóže? Istotne! My katolíci ohrožujeme sa proti dotie-

ravosti židov a slobodných murárov. ktorí do-
liehajú už aj na naše najkrásnejšie pevnosti —
aké sú marianské kongregácie.

Budeme na stráži. Pohotovosť naša stále
bude ozbrojená. Nedovolíme, aby sa nám slo-
bodní murári a židia vyhrážali. Dosť bolo tej
hany a potupy, ktoré na nás posiaľ válali. Po
celej krajine sriadime si naše pluky proti ne-
priateľom katolíctva.

★

Žandári sú na to, aby krajinskému obecn-
stvu zabezpečili pokoj, bezpečnosť osoby a ma-
jetku. Oni však neraz prestupujú hranice svojho
práva a strieľajú do ľudí. Stáva sa to nielen v
čas volieb, keď patričné úrady žandárov pova-
žujú za vládných kortešov a náhončích, lež
stáva sa to aj vtedy, keď sa mládež zabáva.
Aj nedávno stalo sa, že v jednej obci tanco-
vali mladíci. Naraz prídu tu žandári, zadrapia
sa do tanečníkov, že prečo tancujú pred krčmou
a nie na dvore krčmy. Nastala zvada. Jedon
vojak z pomedzi tanečníkov napomenul žandá-
rov, že nemajú sa čo starať do zábavy. Žan-
dári ho nato hneď odvedli, ľud ho chcel vy-
slobodiť, žandár strelil a usmrtil jednu matku
päťero detí, jedno väčšie a jedno malé dievča.
Je na tento spôsob sloboda občanov zachrá-
nená? Mrtvolky ležaly na zemi vystreté. Krv
tiekla z ich smrteľných rán. Ľud sa rozbehol a
žandár hrdo položil si pušku na plece, lebo
vykonal hrdinský skutok. Zavraždil tri osoby
ženského pohlavia. Nie zporných bitkárov —
takýchto tam ani nebolo, lebo Nemci, kde sa
tento smutný pád udal, nie sú bitkári. Tu sa
nemôže vyhovárať žandár, že bol nútený strie-
lať, veď do takých mieril, ktorí sa mu ne-
priečili. Nuž a koľko takýchto smutných pádov
stáva sa u nás? Prečo je to? Lebo žandári
sú zväčša ľudia suroví, nevzdelaní a pomsty-
chtiví. V nich neozve sa svedomie, keď nevin-
ných ľudí pozbaví života a množia počet sirôt
a mrzákov. Mnohokrát, keď by napomenutím
aleho kolbou pušky vedeli poriadok urobiť, strie-
ľajú a mordujú. Čo tu pomôže prísne vyšet-
rovanie? Čo s tým vyhrajú tie tri friské hroby
v Šopronskej? Čo vyhrajú s tým sirotky, ktoré
krvožiznivý žandár pozbavil matky, jedinej opory?
Hľa, toto je jedon druh barbárstva v Uhorsku!

★

Najošklivejšie zamestranie na svete, ktoré
znižuje človeka medzi zločincov, je osočovanie
a pomluva. Česť je najdrahší poklad človeka.
Kto nemá cti, toho treba vylúčiť zo spoločnosti
ľudskej a vyhýbať mu ako malomocnému. Ten
istý osud zaslúži aj pomluvač a osočovateľ, bo
uráža čestného človeka. obviňuje ho z hriechov
ktoré nespáchal a vystavuje ho rozsudku ľudu,
ktorý potom drancuje pranierovaného muža,
ani dravec zdochlinu.

Takto robia tí nesvedomiti zlostní ľudia,
ktorí od dávneho času nadávajú katolíckym
biskupom a brýzgajú na nich bez konca kraja.
Sú to tiene, ktoré ani ponatia nemajú o cti a
ktorí vstave by boli za pár korún ten najväčší
zločin spáchať a predsa oni hryzú sbor biskup-
ský a vylievajú naň všetku žľč, všetku besnotu.
Celá banda takých zločincov zaobera sa týmto
podlým remeslom. Nenie katolíckeho biskupa,
ktorého by neboli dohrýzli. A keď na cti ura-
zení biskupi u súdu hľadajú zadosťučinenie,
vtedy ešte tým zločincom krivda sa stala a
vrešia, že ich prehánajú a žalárujú. Nuž a čo
iné zaslúži zlodej cti?

★

Kto hovorí, že sme chudobní a zaostalí?
Nech sa páči prečítať si nový zákonný návrh
vojenský a potom nech sa páči rozprávať o
biede a zaostalosti obyvateľstva v Uhorsku. Spo-
menutý zákonný návrh, s ktorým vláda vďačí
sa krajine, nič iné nežiada od Uhorska iba o 36
tisíc viac rekrútov a o 146 millionov korún
viac tiarch, ako sme posiaľ na válečné ciele
danili. Len nedávno odhlasovali naši delegáti
350 millionov na nové válečné potreby, včul
znovu pýtajú od nás nové farchy. Nuž prosím
ponižene, keď daktorá krajina vstave je behom
pol roka 500 millionov vyhodí na válečné
ciele a keď je hotová 36.000 mladíkov pod
zbraň poslať, tá krajina nenie chudobná a oby-
vateľstvo jej nemá príčiny sa žalovať. Tak je!
Vláda tiež povedá, že Uhorsko má všetkého
dosť. Má zbytočné peniaze a má na zbyť synov.

— Sem s nimi! — hovoria na to vo Viedni
a naši ministri ako poslušní sluhovia dajú všetko
čo vo Viedni pýtajú; čo bý nedali, veď to ne-
ide z ich vačku, ide to na kožu chudoby. Takto
pracuje ministerpredseda i s jeho väčšinou. A
toto vlastenectvo volá sa: «národná práca».

POLITICKE CHYRY.

K politickému rozpoloženiu.

Liberálna strana národnej práce za najzvláštnejšiu úlohu svojho jestvovania považuje odhlasovať všetko čo z Viedne žiadajú od Uhorska. Neobmedzenú obetivosť a ochotnosť ku viedeňskému kruhom starí i mladí liberáli považujú za istotný prostriedok, ktorým cez dlhší čas udržať sa môžu na krkoch obyvateľstva našej krajiny. Za druhý taký istotný prostriedok, ktorý Khuenovi a jeho strane zabezpečiť má vládu do nekonečných časov, liberali držia pevné spojenie so slobodnými murármi, so socialdemokratmi a so židovstvom. Záujmy ľudu i tie najvážnejšie, pred liberálmi národnej práce platia toľko ako plané hrušky. Liberáli národnej práce nakoľko vedia si vážiť najsvätejšie práva ľudu, to dokazujú pri terajších pojednaniach štátneho rozpočtu. Za hmotný blahobyt, za náboženstvo ľudu v krajinskom sneme bojujú výlučne krajinskí vyslancovia kresťanskej ľudovej strany.

Shromaždenie kresťanskej ľudovej strany.

Voličia okresu šárvárskeho (stol. Vas) a celého okolia, 25. júna vydržiavajú veľké ľudové shromaždenie, na ktorom rečníť budú krajinskí vyslancovia: pápežský praelát Ján *Molnár*, Georg *Szmrecsányi*, Štefan *Haller* a Karol *Huszár*. Ku shromaždeniu tomuto dostavia sa tiež aj mnohí vonkajší členovia kresťanskej ľudovej strany.

Zo snemovne.

Snemovňa krajinských vyslancov pokračuje vo všeobecnom pojednávaní rozpočtu ministerstva náboženstva a vyučby. Debata ešte aj budúci týždeň potrvá. Potom ostane ešte k vybaveniu rozpočet ministerstva pravosúdia a financií. Predvídať možno, že snemovňa vyslancov krajinský rozpočet do konca júna už sotva vybaví, preto v pojednávaní 13. júna uzavreli, aby každý deň o jednu hodinu dlžej trvaly snemové zasadnutia.

R A K U S K O.

Nové voľby do reichsrátu.

V Rakúsku mnoho úfali od takzvaného «ľudového» parlamentu. Rozšírenie volebného práva považovali tam za veľavýznamnú reformu, za liek, ktorý uzdraví mal choré parlamentárne pomery v Rakúsku. Dokázalo sa ale, že v Rakúsku ani všeobecné volebné právo nepomohlo. «Ľudový» parlament od prvopočiatku bol práce neschopný. Po mnohých odročeníach rozpustili ho a nové voľby začali 13. júna. S akým výsledkom? To ukáže budúcnosť.

Z CUDZOZEMSKA.

Ukrutnosti slobodných murárov v Portugalsku. Slobodní murári v Portugalsku s každým dňom zrejme dokazujú čoho sú schopní, aby sa udržali ná vláde. Dľa najnovších správ z Lissabona, slobodomurárska vláda biskupov preto, že nesúhlasia so shabaním cirkevných majetkov, postaví dá pred súdy, aby čo najprísnej boli pokutovaní.

Nový školský zákon vo Francúzsku. Proti školskému zákonu, ktorý cieľom utlačenia náboženských škôl vyniesla slobodomurárska a socialdemokratická vláda, opätne vyslovili sa svedomitejší občania. Aby teda proti bezbožným školským zákonom, utlačený bol každý pohyb, novým zákonom nariaďuje sa, že každý, kto sa proti tomuto zákonu slovom alebo skutkom prehreší, trestaný má byť žalárom do 2 mesiacov a peňažnou pokutou do 200 frankov.

Prosba.

«Caritasverband», dobročinný to spolok nemeckých katolíkov vo Freiburgu (i Breisgau) vydržiavať bude 25. a 28. septembra svoj tohoročný sjazd v Draždanoch. Pri tejto príležitosti zvláštny odbor pojednávať bude otázku opatrovania cudzozemských, v Nemecku zamestnaných robotníkov v nábožensko-sociálnom ohľade. Správa obrátila sa na administráciu Sv. Adalberta s tou prosbou, aby jej podala zprávy o slovenských robotníkoch, ktorí v Nemecku pracujú. Chce vedieť, koľko ich je, kde (v ktorom meste, alebo okrese) sa hlavne sdržiavajú, jakú prácu tam konajú, kto sa staral a jako o ich náboženskú výchovu a o ich spoločenské polozenie doma a v Nemecku.

Jak vznešená je snaha nemeckých katolíkov, starať

sa o duševné a telesné blaho cudzích robotníkov, tak ťažko je jednotlivcovi posbierať dôkladné zprávy o tom. Len spoločná akcia mnohých ľudí mohla by tu úspešný výsledok vykázať. Preto uctive prosíme ct. redakciu, aby nám pomocou svojich čitateľov umožnila sosbieranie žiadaných zprávy, opetovným uverejnením tejto prosby vo svojom ct. liste. V úplnej úcte

Prešporek (Pozsony, Grössling u. 34.) 1911.

Administrácia Sv. Adalberta.

BESEDNICA.

V cintoríne.

Po horúčosťach leta od jasenných mrazov po jednom padajú ožklé listy stromov. Každý deň sa tratia listy zo stromu a každý deň ubývajú ľudské životy a moja myseľ mimovoľne zabľúdi do cintorína.

Keď zavíta jaseň, dobre mi padne vybrať sa ku tým, ktorí za našou malou dedinkou v smutnej zahradke pokojne odpočívajú, sadnúť si na jeden alebo na druhý zelenou trávou pokrytý kopeček a rozmýšľať o tých, ktorí tam pod tými kopcami odpočívajú.

A viem o nich nielen smutné, ale často aj dosť veselé historky.

Jáger.

Ako prekročím malú bránu cintorína, tam odpočívá panský horár, ktorý tu slúžil za časov nemeckej nadvlády.

Bol to muž veľký, s červenými vlasmi, volakedy zostal na krku našej malej dedinky z časov nemeckej nadvlády. Volakde v Rakúsku stála jeho kolíska a keď sa dostal k nám za horára, potom tu zaostal až do smrti.

A ako zapadla zčiasťky slávna moc čiernožltého veku, tak aj on bol medzi tými, ktorí natiahli na seba šnurovanú atillu. Tá zem, tá drahá milovaná vlasť, v ktorej prachu toľko uhorskej krve je smiešané, toľko uhorských srdce ochladnutých, aj jeho podmanila. S nami spieval tie krásne, veselé piesne, tunajšie dievča si vzal za manželku.

Štyria kráčali raz do jednej blízkej, tichej hory. Kántor, išpán, notár a jáger. Poľovnícke šťastie ich neopustilo. Našlo sa dosť aj zajacov a keď ustali, sadli si na breh jedného potoka k malému oldomášu. Kulač hustejšie chodil z ruky do ruky ako inokedy.

Bol krásny, poludňajší čas. cez koruny stromov predralo sa slnko. Vtáci štebotali uspávajúce spevy a popoludní jáger sa prevalil a zaspal. Horeznak sa roz-

valil na baršúnovú pažiť, flinta ležala pri ňom, ramená rozostrel a na zažmúrené oči vrhly tónu vetvy košatých stromov.

Keď už spal tuho, vtedy popijajúcim kamarátom prišlo niečo na rozum. Jedon druhého povzbudzovali:

— No že, spravme si žart z tohto postrachu zajacov.

Kántor bol hotový. Pokiaľ notár vybral z jágrovej pušky broky, prišiel kántor od potoka so štyrmi kačacími vajcami, z hniezda vybratými. Vajcia ponadbíjal a tak ich uložil do rúk jágrových. Keď bol s týmto hotový, krvou jedného zastreleného zajaca pomazal svoj kabát a potom jednou ostrou trstinou počal šteklif jágrov nos.

V tuhom spánku pohrúžený Nemeč zpočiatku len šomral, mysliac, že nejaký komár alebo ovad si tropí s ním žarty.

Ale čo je veľa to je veľa. Raz, keď steklanie bolo tuhšie, s oboma rukami pľaskol si na tvár a so zabíjajúcimi vajcami si ju zababral. Z toho povstal veľký smiech. Notár a išpán sa mali zadusiť od smiechu, váľajúc sa po pažiti. Kántor ale ďalej dráždil jágra.

— Ty Nemečúr, akú pomádu si si to natrel na tvár?

Zo sna vzbúrenému Johanovi nebolo viac treba. Iné neznal, len to, že je teraz na posmech obrátený. Lapil pri sebe ležiacu pušku a dvaráz strelil vtedy už na utekajúceho kántora.

Na toto nasledovala potom tragikomedia. Kántor spadol ako by naozaj bol zastrelený. Jáger Johan sa vzpomáľal. Išpán skríkol naňho:

— Mordár!

Doliny a hory dávaly ozvenu:

— Mordár... mordár... mordár...

Teraz už chudák Johan vskutku nebol na čistom. Veď on zastrelil človeka kántora, otca piatich dietok! Stal si k nemu a ako hľadel na jeho zakrvavený kabát, počal bedákať:

— Priateľko! Vstávaj! Na moju dušu som ťa nechcel zastrelif.

Kántor sa nehnul, len jedon hlboký vzdych sa mu vydral z prs, ako posledný vzdych zomierajúceho.

Listy stromov sa triasly a plačúci vetor povieval. Išpán nemilo opakoval:

— Mordár si, zastrelil si ho! Viac takého kántora nebude na celom širom svete.

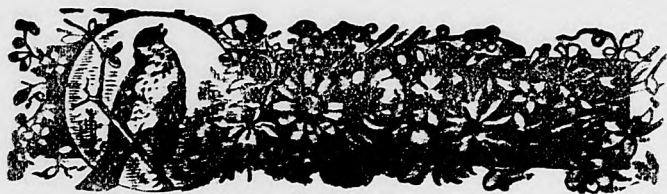
— Precítni, priateľko! — vravel Johan prosiacim hlasom — lebo... — a ďalej nevedel nič hovoriť. Žiaľne stonal:

— Jaj, jaj, jaj a stokrát jaj mojej hlave!

Hučanie hory pohltilo žiaľny plač veľkého silného človeka.

Pravdaže pozdejšie vstal z mrtvých kántor a bola veľká radosť a potešenie. V hostinci «Nový svet» zvanom traja cigáni hrali a štyria ľudia sa pri nich zabávali, že ta vstupujúci sedliaci aj hlavami pokrúcali.

(Pokračovanie nasleduje.)

CHYRNIK.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Osvietený pán arcibiskup kaločský dr. Ján Csernoch všeliakým kaločským spolkom dal 2800 korún; osvietený pán biskup čanádsky dr. Julius Glattfelder chudobnému fondu mesta Temešvár daroval 1000 korún a ochrannej mešťanskej základine 2000 korún. — V tieto dni zosnulý r. k. farár obce Szentistván v boršodskej stolici Ján Kozma tamojšej škole mnišiek dal 5000 korún.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v nedeľu svätodušnú slávnostnú svätú omšu slúžil v sidelnom chráme svojom, v druhý a tretí deň sviatosť birmovania udeľoval miestnym veriacim a veriacim okolitých obcí: Enyicke, Hernádszentistván a Kassaujfalú. — Spolok sv. Imricha košických juristov 2. júna vydržoval záverečné shromaždenie. — P. Martin Molnár prior dominikánov preložený je do iného kláštora a na jeho miesto poslaný je P. Pavel Palucesak z Budapešti. — V tunajšej kráľovskej akadémii rok zaključujúca pobožnosť odbavovaná bola 31. mája, z ktorej príležitosti dr. Julius Kardos, profosor praemonštratských kňazov držal «Te Deum», na ktorej pobožnosti prítomní boli profesori a juristi akadémie. — Minulý týždeň vo viacerých dekanátskych okresoch vydržované boli učiteľské shromaždenia, z ktorých horliví učitelia ohrozovali sa proti vystupovaniu slobodných murárov a socialdemokratov. — Jozef Téglási farár z Hámoru, za farára vymenovaný je do obce Lubotén.

Chýry zo Šárisa. *Prešov:* Cez svätodušné sviatky v hlavnom kostole cez tri dni odbavovaná bola 40. hodinová pobožnosť na poklonu prevelebnej sviatosti oltárnej, na ktorej katolícke obecnstvo mesta chvalitebným spôsobom súčasnilo sa vo veľmi veľkom počte. Elemér Szabó, kráľovský školdozorca úradné hodiny svoje ustanovil na čas od 9—1. hodiny a bývanie svoje preložil pod 16. číslo Kossuth Lajos ulice. — Minulý týždeň v Budapešti zomrela mniška Gizella Schalkovics, ktorá nekdy cez dlhý čas blahonosne účinkovala aj v tunajšom kláštore anglických mnišiek. — V tunajšom hlavnom gymnáziume katolíckom zkúšky odbavujú sa od 9—24. júna. *Kisszeben:* Tunajšia mládež pekné divadelnépredstúvene usporiadala 5. júna. V sabinovskom dekanátskom okrese zkúšky ľudových škôl vydržované boli od 39. mája do 3. júna. Horlivý vicedekan farár zo Szentkereszt s prikladnou trpezlivosťou prítomný bol na všetkých zkúškach. V obci Fries po zkúške okresní učitelia vydržovali shromaždenie, na ktorom s dôrazom ohrozovali sa proti vystupovaniu a zkazono-

snému účinkovaniu slobodných murárov a socialdemokratov. — *Harapkő:* Michalova Sofranko syna svojho bez passu chcela poslať do Ameriky. Dozvedel sa o tom istý agent, ktorý pre prevážanie vystahovalcov cez hranicu už viacej razy bol trestaný, ponúkol sa ubohej žene, že syna jej prevede cez hranicu, keď mu dá 500 korún; syn prišiel domov otrhaný a agent s 500 korunami ušiel. Varujte sa ľudia všetkých agentov! — *Hosszurét:* Minulý týždeň bola tu veľká búrka, hrom uderil do jednej chalupy, ktorá na prach zhorela. — *Nagysáros:* Dňa 6. júna popoludní v domoch Simona Horovitz a Proppera z neznámych príčin povstal oheň, ktotý prešlahol i na farské gazdovské stavania, tak že v krátkom čase celý rad domov až po cintorín stál v ohni. Zapričinená škoda obnáša do 300 tisíc korún.

Chýry zo Spiša. V Slovenskej Vsi velební otcovia lazaristi od 4. do 12. júna vydržovali sväté missie. — Na hadermarskom chotáre 27. mája našli mrtvolu 60-ročného poľského robotníka Michala Izvorskyho. Tak sa zdá, že chudiak tam ešte v marci zamrzol. — V Starej Vsi bola veľmi slabá assentírka, zo 671 vojo-povinných ustanovilo sa len 191, ostatní su v Amerike odobrali 38. — Biacovskí bývalí urbárnici dňa 19. júna ráno predajú 3768 kusov stojaceho dreva, ktoré je na 9049 korún šacované. — Len teraz sme sa dozvedeli, že vyšno-ružbachské kúpele, ktoré majú krásne polohenie, v lani mali 450 stálych hostí. — Naše čarokrásne Vysoké Tatry v turističné sviatky navštívilo 156 Prusov. — V Lučivnej otvorila sa kúpele 18. júna. — Vo Veľkej Lomnici, v Smolniku, v Jarembine a vo Veľkom Lipniku pre šarlach a pre iné detské choroby už dávnejšie zavreli školy. — V Krompachoch spišský kruh r. k. učiteľov rožňavského biskupstva dňa 30. mája vydržoval svoje tohoročné valné shromaždenie. Shromaždení učitelia vypovedali, že sú neohrožiteľnými prívržencami toho, aby v školách udržalo sa nábožné mravné vyučovanie a že sa nechejú spojiť so slobodnými murármi a socialdemokratmi. Sláva im! — Podhradská nemocnica Milosrdných roku 1560. založená, bola prvým domom milosrdných bratov v Uhorsku. — V Magure dňa 3. júna ráno bol malíčký mráz, škodu ale nenarobil.

Napadnutý slúžny. Ku slúžnemu v Humennom (stol. zeml.) Martinovi Hericzovi minulý týždeň zavítal jeden mládenec, ktorý sa zpät vrátil z Ameriky a tak neslušne sa choval naproti slúžnemu, že ho slúžny napomenul k poriadku. Mládenec nato napadol slúžneho, chytil ho za prse a udrel ho. Potom vybehol na ulicu a vytiahnu revolver, vyhrážal sa, že zastrelí každého, kto by ho prenasledoval. Žandári sa však nezľakli vyhrazky, mládenca chytili a okovaného zaviedli ho do chládku.

Obef povolania. Okresný uh. kráľ zverolekár Ferdinand Szemere v Považskej Bystrici počas pitvania jedného besného psa sa infikoval. Zaviezli ho hneď do Pasteurovho ústavu v Budapešti a tak je úfnosť, že infikovanie ostane bez vážnejších následkov.

Veľké manévry. Dňa 1. septembra začnú sa veľké vojenské manévry v stolici zemplénskej. Hlavní veliteľia budú arciknieža Fridrich a generál pechoty rytier Frak. Na manévroch medzi inými súčasťní sa 13 bataillonov 16. divisie pechoty, 10 bataillonov 27. divisie pechoty, 16 bataillonov honvédskej divisie pechoty v Košiciach, ďalej 6. brigáda spoločnej jazdy a 4. brigáda honvédskej jazdy, jedna delostrelecká divisia, jedna divisia s ťažkými mažiarmi. Na manévroch súčasťní sa spolu 180 bataillonov, 76 jazdeckých švadron, 1288 kanónov, 250 guľometov a vojenská vetroplavecká divisia.

V záujme gazdov. Ministerstvo orby cestou podžupanov stolíc vyzvalo slúžnovské úrady, aby na území svojich okresov popisali tie obecné pastviny, ktoré potrebujú opravu. Cieľom opravenia pastvín ministerstvo orby obciam dá trávne semeno, umelé hnojivo a aj peniaze.

Šťastie v nešťastí. Terezia Kanis Korác z Radostky (stol. trenč.) 5. júna pásala koňa, zrazu prišla náramná búrka a krupobitie, nemala už času sa ukryť, hrom uderil do koňa, ktorého aj zabil, žene ale — mimo strachu nič sa nestalo.

Pohraničná polícia v Turč. Sv. Martine. Podžupan stolice turčianskej od ministra vnútra tieto dni dostal prípis, že stolicu turčiansku v smysle 5. §. VIII. čl. z r. 1893. prideliť do kruhu účinkovania kapitanátu pohraničnej polície v Lipt. Sv. Mikuláši a že pre stolicu turčiansku v Turč. Sv. Martine založí expositúru pohraničnej polície.

Smrteľné nešťastie s automobilom. Istý fabrikant z Kromčírzu (Morava) s jepným učiteľom z okolia Nového Mesta nad váhom a s vodičom automobila, z Nového Mesta v nedeľu predpoludním viezol sa na automobile do Trenčína. Práve uhaňali pri rampe pred stanicou Kostolna—Zárječ, keď jachal po železničnej dráhe dvojité rušeň. Automobil už nemal času prejsť cez koľajnice a rušeň celou silou vrazil do automobila. Učiteľ vyletel z automobila a mŕtvý ostal ležať. Fabrikant tiež utrpel nebezpečné úrazy. Vodič automobila tiež vypadol, ale len ľahšie úrazy utrpel. Všetkých zaviezli do verejnej nemocnice v Trenčíne. Tolko zistili, že príchod rušňa neoznámili a tak rampa nebola spustená. Toto bolo príčinou nešťastia.

Hľadá sa poriadné, 14—16-ročné dievča z horných strán za služku ku lepšej kresťanskej rodine do jedného letovníka blízko Budapešte. Dostane poriadny mesačný plat a v páde rodina bude s ňou spokojná,

navrátia sa i cestovné trovy. Kto by sa chcel hlásiť, nech pošle list na redakciu «Krestana».

Najnovší 6. sošit spisov Jednoty Katolíckeho Ludu zvlášte poučného a zaujímavého obsahu opustil tlač a rozposiela sa všetkým členom, ktorí svoje poplatky usporiadali.

HOSPODÁRSTVO.

Súbeh o prijatie do roľníckych škôl.

V rimavsko-sobotskej, komárňanskej a breznianskej roľníckej škole zčiasťky uprázdnilo sa, zčiasťky uprázdni sa 5 štátnych miest zdarma, ďalej 1 miesto za ktoré stolica trenčianska a 1 miesto, za ktoré gazdovský a lesnícky spolok stolice trenčianskej platí. Na tieto miesta podžupan stolice trenčianskej pod číslom 9878/1911. vypisuje súbeh s tým, že prosby o 5 štátnych miest zdarma náležite vystrojené najpozdejšie do 31. júla tohoto roku na pána uh. kráľ. ministra orby adresované majú sa podať stoličnému administratívnomu výboru, prosby na dve miesta, ktoré platí stolica trenčianska, pofažne gazdovský a lesnícky spolok teže stolice, treba náležite vystrojené podať najpozdejšie tiež do 31. júla tohoto roku podžupanovi stolice trenčianskej, adresované na podžupana, pofažne na gazdovský a lesnícky spolok stolice trenčianskej.

Vynaučovanie v roľníckych školách trvá dva roky a vynaučovanie i zaopatrenie je celkom zdarma.

Podmienky súbehu sú nasledovné:

1. Uchádzateľ musí mať už 17 rokov, čo treba dokázať rodným listom.
2. Silné a zdravé telo, lekárske svedectvo o zdravotnom znovažštení proti osýpkam.
3. Vysvedčenie z ľudovej školy na dôkaz toho, že uchádzateľ dobre vie písať i čítať a počtovať.
4. Uradné vysvedčenie mravnosti.
5. Hodnovernú listinu, ktorá predstavuje hmotný stav a zamestnanie rodičov uchádzateľa, ako i počet a vek bratov i sestár uchádzateľových.

Pri prijatí, zpomedi všetkým podmienkam zodpovedajúcich uchádzateľov, už pri kandidovaní výhodu bude mať pomerne chudobnejší uchádzateľ.

Kto žiada požičku?

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V., Géza-u. 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ľahčích. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. Požičky sa dávajú do polovice hodnoty majetku. Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. Pri parcellovaní na pomoci je v každom ohľade. Ústav na jednoduchý list bár komu ochotne odpoveda.

DOPISY.

Stará Ves (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Račte prosím uviesť tieto riadky v našom mi-
lom «Kreštane».

V stredí Magury daako ťažko ide so zaplnením
uprázdnenej fary. Patriční páni sa nazdávajú, že tí
traja kňazi, ktorí pri lanskoročnej voľbe v záujme nášho
terajšieho ľudového ablegáta Antona Beszkida hlavný
zástoj hrali, sa len tak budú biť o tú faru, v tom fa-
lošnem, svetárskom liberálnom domnení, že len preto
pracovali do úmoru za pána Beszkida, ktorý je majet-
kovým direktorom a pravotárom patronátu staroveskej
fary to jest, prešovského gr. k. biskupa a kapituly, aby
staroveskú faru obsiahnuť mohli. Ale práve z tých ani
jeden nepýtal tú faru asice zaiste z tej vážnej príčiny,
aby ich nikto, keď aj nevinne, nemohol upodozrievať
a pred ľuďmi asnať so sobectvom očerňovať. Pravda,
liberáli myslia, že každý tak pozerá na mastný hrniec,
ako oni; oni to nijako nie sú vstave pochopíť, že jako
môže dakto celkom bezzistne pracovať. Nech si libe-
rálci a takzvaná magurská panská klikka dobre zapamä-
tajú, že kresťanská ľudová strana má nepoškvrnenú
zástavu a bezzistných, nie pre seba, lež za Boha, za
vieru, za vlasť a za ľud neohrožene pracujúcich bo-
jovníkov.

Čo sa už samej staroveskej fary týka, patronát
hobgartskeho farára Jána Sterbáka chcel mať tam za
farára, on ale faru neprijal. Potom ju mal dostať to-
porský farán Ondrej Háber, ale tiež zadakoval. Teraz
sú na tú faru ešte traja kandidáti a to farári, dvaja z
Liptova a jeden z Oravy. Kto ju dostane, teraz keď to
píšem, ešte iste nezná.

Aj to ešte sdeľujem, čo tiež z hodnoverného pra-
meňa viem, že lučanský pán farár Bartolomej Smižár
staroveskú faru nepýtal.

Prosme bl. Srdce Ježišové, aby dalo do centruma
Magury kňaza podľa svojho ducha, neohroženého ľudáka
a verného obranca ľudu. V každej obci je taký kňaz
potrebný, ale zvláštne Stará Ves potrebuje dobrého
vodcu, lebo tam by sa nejedným neresťam mali hate
stavať.

Mili Starovesčania uspokojte sa; jestli sa k Bohu
utiekate, starať sa bude aj o vás a nezanechá vás ako
ubohé siroty. Všetkých Starovesčanov srdečne pozdra-
vuje a im všetko dobré praje a pre nich prosí od
Boha

Ich vše verný priateľ.

Zo Zemplénbeeskede.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Račte prosím tieto riadky uviesť v našom mi-
lom «Kreštane».

Náš apoštolsky smýšľajúci robotnícky hospodár,
Martin Czvango do daru dal každej dievke, čo sme tu
na robotách, utešené dielko «Mučenica čistoty» rečené.
Celkom nás oduševnila a v pannenskej čistote upev-
nila táto knižtička, ktorú každú nedelu znovu a znovu
čítame. Boh požehnaj nášho hospodára; Boh požehnaj
ale aj pána nakladateľa a povôdca, dra Jozefa Jandu,
ktorý tak utešeno pestuje a podporuje mravnonábožen-
ský cit nášho ľudu.

S Bohom

Maria V. predná.

Z V. Rypnian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uviesť tohoto dopisu v na-
šom «Kreštane».

Náš ryšavý krivoňufák je už celkom zmenený; už
nebrýzga a nenadáva ľudákovi; aj bez výprasku mohol
tak smýšľať a jednať.

V politickom a mravnonáboženskom živote ute-
šený príklad nám dáva pán lekárnik Alexander Filo,
rodák z Bánoviec a brat budapeštianskeho kaplána v
kamenolome. Boh ho živ a žehnaj všemožne. Od tej
doby, čo je on tu, mnohí smýšľajú statočne a kresťan-
sky. Je pravda, že on vztekľým liberálom huncútskym
oči kole, nuž ale však i Kristus klal oči Farizeom a
zákonníkom židovským. Presvedčení sme, že on vytrvá
v boji proti temnému liberalizmu až do konca.

S kresťanským pozdravom

Pekáč.

Z V. Topolčian.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Račte prosím tieto riadky uviesť v našom
«Kreštane».

Od voľby sa nestaráme o politiku. A jako vidíme,
ani Guszto Szulyovszky nebehá veľmi za nami. Náš
farár Jano Hollady nechce sa stať ľudákovi, aby na-
pravil chyby minulosti. Julo Spitzer, jeden z volebných
predsedov, je freimaurerom a to ešte aj nejednému ži-
dovi oči kole a odtlak omína, My sa každý deň utie-
kame k Otcu nebeskému, aby Stummerové pánstvo
čím skorej sa vzdalo práva patronátskeho, lebo zatiaľ
vždy budeme mať na krku liberálnych farárov.

Náš slúžny Alojz Markovič je teraz pokojný a spo-
kojný; zahojený má dušu, že liberál vyhrál a kresťan-
ský ľudák Julko Finka prepadol.

Nedávno odišiel náš podnotár Miško Erdős do Chy-
norán za notára; k nám ale prišiel Ján Trukker, Ni-
triančan, syn to všeobecne vážneho kováča v Nitre.

My Trukkera milujeme, lebo nie o politiku, lež o svoju úradnú povinnosť sa stará.

S kresťansko-ludovým pozdravom

Krajčírsky pomocník.

Z Čermán.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vysokostený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kreštane».

U nás je ticho. Tí, čo sa pri voľbe proti ľudovej strane chovali, jako Judáš proti Kristovi, hambia sa teraz, sami cíta, že sa vyzliekli z kresťanskej statočnosti, keď pri voľbe tak podľa jednali. Jedon má dva páry koní vyše 20 kusov rožnej liehvy a keď som sa ho pýtal, na koho bude hlasovať, otrčil ruku a povedal že kto mu viac podá, na toho pojde. K takému jednaniu potrebná je veľká podlosť zkaženého srdca.

Uroda sa veľmi pekná preukazuje.

V Jednote Katolíckeho Ludu ide to slabo. Aj do Vojtešského Spolku by nás viac malo vstúpiť.

Nedávno sa mi dostala do ruky knižtička «Mučenica čistoty» rečená, ktorá stojí len 7 halierov. Ach je to za dielo, každej deve by sme ju mali dať do ruky, vtedy by viac bolo poctivých osôb na svete. Spísal a vydal ju pán dekanfarár dr. J. Janda v Nitrapereszlény.

S Bohom

J. Jakubička.

Rozmary a Žarty.

Klín s klínom. — Oj Heršlu, ja vás tak rád vidím, že by som vás pobozkal, keď by vás nebolo čuť eibuľou!

— A ja vás ešte skorej, keď by ste nesmrdel od pálenky!

*

Nahradenie škody. Jeden šibenec vybil okno a začal utekať ale ho policajt chytil.

— Priznaj sa, že si vybil okno! — zvolá naňho policajt.

— Áno — odpovedá šibenec — a preto som utekal, aby som doniesol peňaze za oblok.

*

Pozná sám seba. — Prečo vy len, pán majster, napehávate ten tabák do tej fajky? — žmurká štebotajúci šusterský učeň na svojho majstra.

— Preto, lebo ho nemožno naliať do nej — po-učuje ho majster.

*

Výhovorka. — Hej, ty šibenec, zase tak pozde Kade sa túlaš? — hovorí učiteľ.

— Netúlám sa ja, prosím ponižene! Ale viedli na mestský dom jedného opilého človeka, tak ma mamka poslala, aby som šiel pozreť, či sú to nie tatko.

Spisy redakciou odporúčané.

Mučenica čistoty rečená, 26 strán obsahujúci sošit utešeného obsahu dostať za 7 halierov u dra Jozefa Janda dekanfarára (v Nitrapereszlény). Každá kresťanská deva by si mala zaopatrit toto dielko, ktoré ale aj iným osobám bude nevysloviteľne vitané.

«**Nábožné vzdychy ku sv. Jozefovi**» rečennú modliacu knižku ešte vždy dostať za 2 korunu u dra Jozefa Janda v Nitrapereszlény. Zvlášte v marci by sa mal z nej modliť každý horlivý ctiteľ Pestúná Ježišovho.

Upozornenie. Viacráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľiz je spoľahlivý ten alebo onen ústav sprostredkujúci požičky? Otázka táto bude napozatým zbytočná, lebo hľa, my odporúčame a síce veľmi vrele jedon taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nad toto ešte aj nie je sprostredkujúci, ale požičky sám prevádzajúci ústav, tak že trovy prostrednictva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokos Országos Földhitelintézete».

Odkazy redakcie.

J. S. P. Odpustíte, jedon malý kúsok museli sme vynechať. Zdravstvujte!

J. J. P. Nemáte v zásobe daaké poučno-zábavné besiedky?

J. K. Sz. Včul už všetko prišlo.

B. H. N. Zvlášte vám odporúčame terajši sošit Katolíckej Ludovej Jednoty.

Vyzvanie k predplateniu.

Všetkých horlivých podporovateľov katolíckych pohybov uctive prosíme s prítomným aby «Kreštana» v kruhoch svojich známych rozširovať si nezfažovali. Odberateľov «Kreštana» ale, ktorí nám predplatné od dlšieho alebo kratšieho času dlhujú, napomínáme, aby nám podlžnosť svoju bez meškania zaplatili.

Predplatná cena:

na celý rok 4 koruny,

na pol roka 2 koruny,

na štvrt roka 1 koruna.

Do Pruska: na celý rok 6 korún.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.

Administrácia Kreštana.

Obchodná týždenná zpráva.

∇ Budapešti, 10. júna.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiskká, nová	kor. 25.25—26.10
» stolnobelohradská, nová	« 25.00—25.80
» peštianska, nová	« 25.10—26.20
« banátska, nová	« 24.00—25.20
Jačmeň nový, prvotriedny	« 16.80—17.30
Raž prvotriedna	« 18.40—18.50
« druhotriedna	« 18.10—18.20
Ovos prvotriedny	« 19.00—19.40
« druhotriedny	« 18.60—19.00
Kukurica	« 13.80—13.90

Všetko po 100 kilogrammoch.

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	18.90	18.50	18.00	17.50	17.10	16.60	15.80

č.	7	7½	8
K.	15.00	13.40	8.20

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor. 11.00—11.20
« hrubé	« 11.10—11.30
Fazula veľká biela	« 20.00—21.00
Fazula strakavá	« 23.00—24.00
Zemiaky (hornouhorské) biele	« 5.00—5.20
« « ružové	« 5.40—5.60
« « žlté	« 6.80—7.00
Hrach lúpaný	« 44.00—54.00
Hrach nelúpaný, čistý	« 27.00—28.00
Šošovica čistá	« 25.00—36.00
Proso	« 18.00—20.20
Datelinové sáme , červená datelina kor.	« ————
« « lucerna	« ————
Mak	kor. 64.00—74.00
Rasca (kmín)	« 68.00———
Konopné sáme	« 28.00—29.00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor. 151.00—152.00
Slanina mestská 4-kusová	« 140.00—141.00
« « 3-kusová	« 144.00—145.00

A vonatok **indulása** Budapest ny. p.-udvarról.

Érvényes 1911. május hó 1-től.

A vonatok **érkezése** Budapest ny. p.-udvarra.

Dél előtt				Dél után				Dél előtt				Dél után			
vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme	vonat-szám	óra	perc	vonat-neme
152	5 15	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	164	12 05	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	149	3 51	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	165	12 50	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
122	5 25	«	Érsekújvár	714	12 10	«	Szeged	151	5 05	«	Dunakeszi-Alag	187	1 20	«	Nagyvaros
154	5 35	«	Vác	1404	12 20	gy. v.	Zsolna, Berlin	723	5 25	«	Cegléd	703	1 25	gy. v.	Bukarest, Bázias
718	5 40	«	Szeged, Szolnok	183	12 25	sz. v.	Nagyvaros	725	5 35	«	Cegléd	103	1 40	«	Páris, Wien
4102	6 10	«	Esztergom	4106	12 30	«	Esztergom	4101	5 50	«	Esztergom	508	1 50	«	Tóvis, Kolozsvár, (Sz.-Németi)
156	6 20	«	Rákospalota-Ujpest	166	1 00	«	Rákospalota-Ujpest	133	5 55	«	Nagyvaros	167	1 55	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
6502	6 35	«	Lajosmizse, Kecskem.	168	1 30	«	Dunakeszi-Alag	701 ²⁾	6 30	«	Cegléd	4107	2 05	«	Esztergom
102	6 50	k. ost. ex. v.	Wien, Páris, Ostende	4114 ²⁾	1 50	«	Piliscsaba	725a	6 00	«	Rákospalota-Ujpest	169	2 40	«	Dunakeszi-Alag
506	7 00	gy. v.	J Nagyvárád, Brassó, Körösmező	106	2 00	gy. v.	Wien, Páris	153	6 05	«	Rákospalota-Ujpest	171	3 00	«	Rákospalota-Ujpest
1402	7 05	«	Zsolna, Berlin	504	2 05	«	Szatmár-N. Kolozsv., Brassó	6507	6 10	«	Lajosmizse	6503	3 20	«	Kecskem., Lajosmizse
104	7 55	«	Nagyszombat, Wien	126	2 10	sz. v.	Párkány-Nána	721	6 20	«	Konstantinápoly, Belgrád	173 ³⁾	4 00	«	Rákospalota-Ujpest
158	8 05	sz. v.	Dunakeszi-Alag	170	2 15	«	Rákospalota-Ujpest	901 ¹⁾	6 25	k. o. e.	Konstantinápoly, Bukarest	4109	5 05	«	Rákospalota-Ujpest
708	8 15	gy. v.	Orsova, Bázias	4108	2 20	«	Esztergom	135	6 35	sz. v.	Nagyvaros	175	5 15	«	Rákospalota-Ujpest
712	8 30	sz. v.	Temesvár, Karánseb.	108	2 30	gy. v.	Wien	1407	6 40	«	Berlin, Zsolna	4109	5 05	«	Esztergom
134	8 45	«	Nagyvaros	120	2 35	sz. v.	Galánta	709	7 15	«	Bukarest, Bázias	175	5 15	«	Rákospalota-Ujpest
4104	9 05	«	Esztergom	704	2 40	gy. v.	Bukarest, Bázias	125	7 20	«	Párkány-Nána	215	5 30	tszvsz	Érsekújvár
114	9 20	«	Wien, Berlin	722	2 45	sz. v.	Cegléd	727	7 25	«	Cegléd	141 ⁴⁾	5 45	sz. v.	Nagyvaros
180	9 40	«	Rákospalota-Ujpest	6506	2 50	«	Lajosmizse, Kecskemét	501	7 30	gy. v.	Bukarest, Kolozsvár, Máramarossziget	115	5 55	«	Wien, Berlin
162	11 05	«	Rákospalota-Ujpest	172 ³⁾	3 10	«	Rákospalota-Ujpest	155	7 35	sz. v.	Rákospalota-Ujpest	1403	6 20	gy. v.	Berlin, Zsolna
6504	11 15	«	Lajosmizse, Kecskemét	140	3 55	«	Szob	113	7 40	«	Páris, Wien	177	6 30	sz. v.	Rákospalota-Ujpest
136 ¹⁾	11 35	«	Nagyvaros	174	4 10	«	Rákospalota-Ujpest	4108	7 45	«	Esztergom	707	6 35	gy. v.	Orsova, Bázias
730 ²⁾	11 55	«	Cegléd	716	4 30	«	Szeged	6501	7 50	«	Kecskem., Lajosmizse	105	6 40	«	Wien
116	12 00	«	Wien	110	5 15	gy. v.	Wien	157	7 55	«	Vác	107	7 10	«	Wien
				142	5 20	sz. v.	Szob	127	8 00	«	Párkány-Nána	711	7 40	sz. v.	Bázias, Temesvár
				724 ⁴⁾	5 40	«	Cegléd	719	8 35	«	Kiskunfélegyháza	179	8 00	«	Rákospalota-Ujpest
				176	5 50	«	Rákospalota-Ujpest	129	8 45	«	Párkány-Nána	4113 ³⁾	8 10	«	Piliscsaba
				128	6 00	«	Párkány-Nána	159	9 10	«	Dunakeszi-Alag	143	8 20	«	Nagyvaros
				724a	6 10	«	Cegléd	705	9 20	gy. v.	Szeged	131	8 50	«	Párkány-Nána
				144	6 15	«	Nagyvaros	1401	9 40	«	Berlin, Zsolna, Pozsony	109	9 05	gy. v.	Wien
				724	6 35	«	Cegléd, Ócsa	4105	9 55	sz. v.	Esztergom	729 ³⁾	9 20	sz. v.	Cegléd
				4110	6 40	«	Esztergom	161	10 25	«	Rákospalota-Ujpest	4111	9 25	«	Esztergom
				726	6 45	«	Cegléd, Szolnok	715	10 40	«	Szeged	6503	9 30	«	Kecskem., Lajosmizse
				1406	6 50	gy. v.	Pozsony, Zsolna, Berlin	119	11 15	«	Galánta	181	9 35	«	Dunakeszi-Alag
				130	6 55	sz. v.	Párkány-Nána	163	11 50	«	Rákospalota-Ujpest	1405	9 45	gy. v.	Berlin, Zsolna
				180 ²⁾	7 10	«	Vác					505	9 55	«	(Brassó, Nagyszoban, Kolozsvár, Stanislau)
				178	7 20	«	Rákospalota-Ujpest					4115 ⁴⁾	10 00	sz. v.	Piliscsaba
				728	7 35	«	Cegléd					183 ³⁾	10 15	«	Vác
				6508	7 40	«	Lajosmizse					145	10 25	«	Nagyvaros
				710	8 05	«	Bukarest, Bázias					6513	10 30	«	Ócsa
				132	8 10	«	Párkány-Nána					117	10 35	«	Wien
				182	8 20	«	Dunakeszi-Alag					185	10 50	«	Rákospalota-Ujpest
				4112	8 30	«	Esztergom					717	11 00	«	Temesvár
				1408	8 40	«	Zsolna, Berlin					101	11 05	k. ost. ex. v.	(London, Ostende, Paris, Wien)
				118	9 30	«	Wien, Páris					121	11 50	sz. v.	Érsekújvár
				502	9 35	gy. v.	Bukarest, Stanislau								
				184	9 45	sz. v.	Rákospalota-Ujpest								
				706	10 15	gy. v.	Szeged, Bázias, Bukarest								
				720	10 30	sz. v.	Kiskunfélegyháza								
				146	11 10	«	Nagyvaros								
				902 ⁵⁾	11 20	k. o.	Belgrád, Konstantinápoly								
				702 ⁶⁾	11 30	exp. v.	Bukarest, Konstantinápoly								

1) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től közlekedik.
2) Csak vasár- és ünnepnapokon közl.
3) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től bezárólag szeptember 10-ig közlekedik.
4) Vasár- és ünnepnap előtti hétköznapokon közlekedik.
5) Minden kedden, csütörtökön, pénteken és vasárnapon közlekedik.
6) Minden hétfőn, szerdán és szombaton közlekedik.

A vonatok **indulása** Buda-Császárfürdőről.

4002	6 00	sz. v.	Esztergom	dél előtt
4004	8 54	«	Esztergom	«
4006	12 15	«	Esztergom	dél után
4014 ²⁾	12 57	«	Piliscsaba	«
4008	2 11	«	Esztergom	«
4010	6 30	«	Esztergom	«
4012	8 22	«	Esztergom	«

A vonatok **érkezése** Buda-Császárfürdőbe.

4001	5 53	sz. v.	Esztergom	4007	2 10	sz. v.	Esztergom
4003	7 43	«	Esztergom	4009	5 20	«	Esztergom
4005	10 04	«	Esztergom	4013 ³⁾	8 21	«	Piliscsaba
				4011	9 31	«	Esztergom
				4015 ⁴⁾	10 07	«	Piliscsaba

Silná a dobrého výsledku je PÓVODNÁ Centifolia-fahúca masť

(predtým zázračná masť)

Zahatí a zastaví otrávenie krvi. Zhytčnou čini každú operáciu. Upotrebuju ju pri prekážkach tvorenia mlieka, zatvrdnutí prs, hnatíu, pri rozličných ostáralých chorobách, pri omnutých nohách, ranách, opuchlinách, pri ranách povstálých následkom úderov, výstrelov; k vytiahnutiu hvozdí, trnov; potrebujú ju ďalej proti vredom, karbunkulom, proti boleniu prstov a nechtov, proti opuchlinám hrdla, proti tečeniu uší, pri ranách detských adt. atd. Menej ako dveškatule sa neposiela; objednať možno pri poprednom poslaní peňazi alebo s oštovou dobierkou. Dva tegle 3 K 60 h. Jediný prameň objednania:

A. THIERRY lekárň k anjelovi strážcovi **Pregrada** pri Rohíci.

V Budapešti k dostaniu v každej lekárni a u lekárnik Jozafa Töröka.

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel-Apothek des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Všestranne známeho pôvodného balzamu 12/1 alebo 6/1 alebo 1 flaška pre rodinu na cesta 5 kor. 60.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30, 36, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného činovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 8.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho šotovujeme vo veľkosti dla vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu postel K 38. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 135.** pri Pilsen (Čechy).

Role predávam

2 fertále (16 holdov) aj s domom, horným pasienkovým právom za 9000 korún. 1 fertál (8 holdov) aj s právom môže i s domom po holde za 400 korún. Singer Márianostra, Hont megye.

Najlepší český prameň k objednaníu.

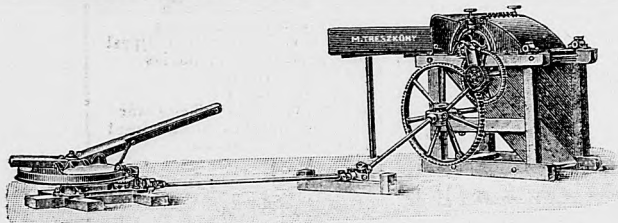
Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 korúny 40 hal.; prima polbiele 2 korúny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg. veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K.; biele fajnové 10 K.; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. — Pri obľedení 5 kg. franko. —

Hotové postele z hustej tkaniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm. široká s dvomi podhlavkami, každá 80 cm. dlhá, 60 cm. široká, naplnená novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perím 16 K.; polpapierie 20 K.; papierie 24 K.; jednotlivé periny 10 K., 12 K., 14 K., 16 K.; podhlavky 3 K., 3 K. 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 18 K., 14.70 K., 17.80 K., 21 K. **podhlavky** 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K., 5 K., 5.20 K., 5.70. Spodné periny z pevného vrázkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývoz s postovou dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené.

Za nezopovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko. **S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)**

Hospodárske stroje!

Pánom hospodárom odporúčam svoje najnovšie: Mlátačky ručné a žentúrové. Žentúre kryte bezpečné. Pastorky. Mlátačie garnitury. Rajtáre. Triery. Sečkovice. Stroje na rezanie kapusty. Struhadlá na burgýňu. Pluhy. Brány. Stroje na siatie. Hrable. Stroje na moržovanie kurice. Šrotovníky. Stroje na lámanie kôry. Stroje na miesenie hliny. Okružné píly. Decimálky. Mangle na prádlo atd.

Obrázkové cenníky na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje v **BYTČI (Nagybicscse).**

Oznamy prijíma administracia

„Kreštan“

■ ■ Budapest, ■ ■
Szentkirályi-u. 28.

Ludovú pút do svätej zeme

s dovolením prevelebných vrchností cirkevných a predstavenstva rádu sriaďuje **P. Ferdinand Kaizer**, duchovný rádu sv. Františka a komisár svätej zeme. Odchod z Budapešte 28 júla 1911. — 27 júla popoludni o 5. hodine shromaždenie sa vo dvorefrantiškánskeho kláštora Budapest, II., Margit-körut 23. Večer o 6. rážeň a litánie. 28 júla ráno o 4 h. sv. omša a spoločné sv. primanie. O 1/2 6. pohne sa processia k železničnej stanici, odchod o 1/2 7.

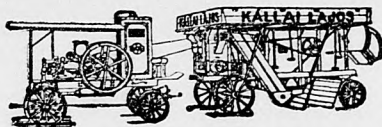
Narat 30 augusta. — **Ceny:** I. trieda 700 korún, II. trieda 550 korún, III. trieda 350 korún. V týchto cenách obsahuje sa: 1. Železničná a loďná karta z Budapešte do Jeruzalema a zpatky. 2. Z Triestu do Jaffy zaopatrenie na lodi bez liehových nápojov. 3. V svätej zemi úplné zaopatrenie s vinom. 4. Výdavky za voz pri výlete do Betlehema. 5. Výdavky za voz pri výlete do sv. Jána. 6. Výdavky v Jaffe pri opustení lode a návrate na loď. 7. Z Jaffy po Triest úplne zaopatrenie bez liehových nápojov. 8. Výdavky za prehladuntie cestovných passov. 9. Poplatok (20 korún) za navštívenie svätých miestností nachodiacich sa v rukách turkov jeruzalemských. Povinnovatosť k úplnému zaopatreniu trvá od Triestu po Triest. **Smer cesty:** Budapest—Triest—Jaffa. (Tu zostúpia z lode ti, ktorí nesúčastia sa na púti do Nazareta a pod vedením duchovného z rádu sv. Františka idú do Jeruzalema, kde prehladnu sv. miesta, kým ostatní pútnici vrátia sa z Nazareta) Caifa—Hora Karmelská—Nazaret (tu pobavenie sa cez tri dni, rátajúc cestovanie ta a návrat; v tomto čase kto chce na vlastné trovy môže ísť na Horu Tábor na koni alebo na somárovi) Caifa—Jaffa—Jeruzalem—Betlehem—Sv. Ján (v tomto čase kto chce na svoje trovy môže ísť do Jericha, k Jordánu a k mrtvému moru) Jaffa—Triest—Budapest. **Prihlasy:** Prihlásiť sa možno jedine u **P. Ferdinanda Kaizer** (Budapest, II. okres, Margit-körut 23. číslo), z ktorej príležitosti popredku treba poslať 50 korún.

Verte

že slanovinový lieh sily

kráľom je slanovinových liehov!
za 6 korún franko posiela 3 veľké alebo 6 stredných flašiek

„KOSMOS“-LABORATORIUM, Győr, Baross-ut.

Známo je vôbec,

že len

LUDVIKA KÁLLAI-ho

motorfabrika

Budapest, VI., Gyár-utca 28,

pri úplnej záruke lífruje najchýrnejšie motormlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známych najlepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.